

Câu 6. Phong tục, tập quan c trng?

n: Môi ngay ngi Gie Triêng n 3 ba (sang, tra, tôi). Ho a thích cac mon nng ôi vi ca, thit. Canh cung la mon thng co trong cac ba cm. Tập quan n bóc tôn tai lâu i (nay viêc dung ua, bat a kha rông rai). ô uông truyền thông la nc la, ru cân chê t gao, ngô, sn, kê va ru chê t nc một loại cây ho da moc hoang trên rng. Nam n êu hut thuốc la bng tâu.

: Tai huyện c Glây, tỉnh Kon Tum co nhóm Gie va Triêng, tỉnh Quang Nam co nhóm Bnoong huyện Phc Sn va Tra My, nhóm T'riêng va Ve huyện Ging (nay la huyện Nam Giang). Hình thc nha san dai gồm nhiều "bêp" la lôl kiên trúc truyền thông phô biên, c biêc vung ngi Gie va Bnoong co khi ca lang trong một vai ngôi nha. Vê sau, nha trêa xuất hiên o ây. nhiều ni, tr nhóm Bnoong, trong lang thng dng nha công công cao to va ep. Tập quan bô tri nha tao thanh một vòng ôm quanh khoang trông gia la một net vn hoa lâu i ca ho Ging va một sô ni c Glây.

Mc: Theo nêp cô truyền, nam quân khô, trăn, tri lạnh thi choang tâm vai cho âm ngi; n mc ao, quân vay, co ni dung loại vay ông dai ê che luôn ca thân trên, t ngc tr xuống. Phu n a eo nhiều trang sc: cac loại vòng bc, ông, chuỗi cm, eo cô, tay, chân, tai, phu n cac gia inh kha gia co ca hoa tai bng nga voi. Y phuc theo kiêu ngi Viêc hiên tai a thâm nhập tân cac lang xa xôi heo lạnh. Ci xin: Trai gai t tim ban i, cha me thng chấp thuận nêu không vi phạm tập tục. Viêc ci xin trai qua nhiều bc, bao gi cung co lê kêt gn cô dâu chu rê vi nhau (thông qua viêc ho a cm vi gan ga cho nhau cung n va uông chung bat ru, hoc co ni ho trum chung tâm chn), va cô gai phai t chuẩn bi 100 bo cui ep t trc ê em ên nha trai. Nha trai thng tng nha gai ô an va nhân c của nha gai nhng san phẩm dêt. Trc kia, ôi v chông c tru luân phiên mỗi bên vai nm.

Sinh e: Chông phai lam lêu ngoai rng cho v e. San phu t lo một minh trong sinh n, sau 10 ngay mi c mang con vê nha. a tre c coi la thanh viên của gia inh sau khi a tiên hanh một nghi lê cúng cho tre gia nhập vào công ông nhng ngi thân thuộc trong nha.

Ma chay: Phong tục cac nhóm không hoan toan giống nhau. Song, net chung la quan tai eo ôc môc, co ni tac hình âu trêu trên âu. Ngì chêt c mai tang (co tai liêu viêc xa kia hoa tang); nha mô dng không câu ky, co rao xung quanh. Nhng ô vât em ra mô cho ngi chêt nêu la chiêng, che thi êu âp thung hoc v. Trong qua kh, ngi ta tng biêc ên tục chôn chung nhng ngi chêt cach nhau không lâu trong gia inh vào một quan tai. Suốt 10 ngay khi lang co ngi mi chêt, trc khi tang gia cung "nhc nh" cho hôn ngi chêt yên bai mô, dân lang không vào rng, không i lam xa nha. Nghi thc oan tuyêc vi mô ngi chêt thng c tô chc vào dip âu nm canh ngôi mô.

Th cung: Ngì ta quan niêm co nhiều "thân linh" va moi vât cung nh con vât, con ngi êu co siêu linh ân tru. Cac vi thân Nc, thân Rng, thân La, thn Tri (ông nhât vi sâm set), thân Mt Tri, thân ât, thân Lang, thân Lua, thân a, Thân Cây a ... c ngi Gie Triêng câu cung. Môi lang thng co vât "thiêng" nh th bua hô mênh, c câc giâu rng va gi bi mật vi ngi ngoai. Dong ho, gia inh cung co vât "thiêng" ê câu mua gn vi canh tac lua. Ma ngi chêt cung c coi la một thê lc chi phôi ôi vi cuộc sông. Liên quan ên thê giï siêu nhiên o, co rất nhiều lê thc tin ngng theo tập tục.

Lê têt: Môi khi cung bai êu co hiên têt, ma mau con vât hiên têt la quan trọng nhât. Lê trong phai âm trêu, va xa xa co ni phai cung bng mau ngi trong lê thc c biêc liên quan ên thân Lua. Trong chu ky san xuất hang nm thng co lê thc khi chon ât rây, phat rây, gieo tria, khi han hay ung, khi m âu tuôt lua, khi a lua lên kho, khi c 100 gui lua tr lên va khi lây thoc lân âu vê n. Gn vi chu ky i ngi, co cac lê thc trong thi ky mang thai, trong va sau khi e, khi t tên, khi bi au ôm, khi ca rng, trong viêc ci xin, khi chêt i. Têt dân tộc thng sm hn Têt Nguyên an, tô chc theo lang.

Lich: Ngì Gie Triêng cn c vào chu ky mt trng ê tinh ngay. Theo o, tên gọi môi ngay cu thê trong thang phân ln êu c lp lai, tuy một ngay na âu va một ngay na cuối thang. Môi thang co 30 ngay. Môi nm 12 thang. Tng thang co nhng công viêc trong tâm nhât inh.

Vn nghê: Bô nhạc cu phong phu, quy gia va quan trọng nhât la công-chiêng. Tuy ni, ngi ta dung 3 công vi 7 hay 9 chiêng, hoc 6 chiêng, hoc 4 chiêng...Co khi công, chiêng tâu cung vi trông, vi ông na. Nguyên ông na cung la loại nhạc cu ê thôi, vô, go. Cac loại an sao, khen êu n gian, thông dung trong i sông âm nhạc. Ngì Gie Triêng, cung nh cac dân tộc khac, co nhng lan iêu dân ca cô truyền va nhiều truyền cô.

* Tài liệu tham khảo: Hỏi và đáp về 54 dân tộc Việt Nam, Nhà xuất bản chính trị quốc gia

TNG ÀI DCH V CÔNG tiếp tục cung cấp thông tin về các danh nhân, a danh, tên ng ph, mc son lch s, dân tộc Việt Nam khác trên a bàn TP. à Nng.

Chi tiết các danh nhân, a danh, tên ng ph, mc son lch s, dân tộc Việt Nam khác, Quý anh/ch vui lòng liên hệ ng dây nóng 0236 1022 c cung cp (cc gi in 200+/phút, KHÔNG THU PHÍ PHC V).

TNG ÀI DCH V CÔNG: (0236) **1022** hoc ***1022** , min phí phc v

1. **Nhìn phản ánh, góp ý** của ngi dân cho Thành ph và chuy c quan chc nng x lý
2. Hng dn, gii áp **TH TC hành chính, quy nh, chính sách**
3. Hng dn s dng dch v **chính quyn in t**
4. Cung cp các thông tin khác ca Thành ph (**thiên tai, a im, s kin,**)
5. Cung cp dch v **Call Center** , **nhìn tin CSKH** chuyên nghip, **GIÁ R NHT.**